

Grunnskolelærerutdanningene – fullføring og frafall

Lasse Holtar

SPS – Senter for profesjonsforskning

OsloMet – storbyuniversitet

2024

CC-BY-SA versjon 4.0

OsloMet Skriftserie 2024 nr 3

ISSN 2535-6984 (trykt)

ISSN 2535-6992 (online)

ISBN 978-82-8364-570-5 (trykt)

ISBN 978-82-8362-571-2 (online)

OsloMet – storbyuniversitetet

Universitetsbiblioteket

Skriftserien

St. Olavs plass 4,

0130 Oslo,

Telefon (+47) 64 84 90 00

Postadresse:

Postboks 4, St. Olavs plass

0130 Oslo

Trykket hos Byråservice

Trykket på Scandia 2000 white, 80 gram på materiesider/200 gram på coveret

Rapporten er kvalitetssikret og godkjent av Beate Elvebakk, Senter for profesjonsforskning

Forord

Denne rapporten er utarbeidet ved Senter for profesjonsforskning på oppdrag fra OsloMet – storbyuniversitetet. Formålet er å undersøke fullføring og frafall blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningene i 2015, og hvordan dette varierer med ulike demografiske kjennetegn ved studentene. Analysene i rapporten er basert på registerdata fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Registerdataene omfatter alle studentene som var registrert i høyere utdanning per 01.10 ved samtlige norske utdanningsinstitusjoner per år, til og med år 2020. Datagrunnlaget og teksten er produsert av Lasse Holtar, under prosjektledelse av Håvard Helland. Takk til Beate Elvebakk for nyttige kommentarer og innspill.

Oslo, januar 2024.

Innhold	
Forord	3
Innhold	2
1 Innledning.....	6
1.2 Datagrunnlag.....	7
2 Fullføring.....	8
3 Fullføring etter kjønn.....	9
4 Fullføring etter foreldres utdanningsnivå	10
5 Fullføring etter innvandrerbakgrunn	11
6 Fullføring etter VGO-karaktersnitt	12

1 Innledning

Denne rapporten tar for seg fullføringsgraden blant studentene som begynte på de to grunnskolelærerutdanningene (GLU 1-7 og GLU 5-10) ved norske universiteter og høyskoler i 2015, og hvordan denne varierer med demografiske kjennetegn som studentenes kjønn, innvandrerstatus, karakterer fra videregående opplæring og foreldres utdanningsnivå. Grunnskolelærerutdanningen for 1-7 trinn og grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn ble begge omgjort fra fireårig til femårige studieprogram i 2017. I analysene er det fireårige og femårige studieprogrammet slått sammen, og i rapporten vises kun fullføringsgrad etter fem år for studentene som begynte i 2015. Dette vises i form av tabeller for hver av de to grunnskoleutdanningene. Tabellene viser først hvorvidt studentene har fullført utdanningen ved samme institusjon som de startet utdanningen ved. Deretter viser de hvorvidt studentene har fullført studiet ved en annen institusjon enn den de startet ved, før de til slutt viser hvor stor andel av studentene som enten fortsatt holder på med studiet eller har avbrutt utdanningen sin. Analysene er organisert etter hvert av kjennetegnene som undersøkes, slik at hvert kapittel tar for seg ett kjennetegn for hver av de to grunnskolelærerutdanningene.

1.2 Datagrunnlag

Analysene som fremkommer i rapporten er utarbeidet ved hjelp av registerdata fra Statistisk Sentralbyrå (SSB), gjort tilgjengelig gjennom prosjektet «Profesjonelle karrierer: Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer» ved Senter for profesjonsforskning (SPS). Dataene er tilrettelagt og analysert av Lasse Holtar. Registerdataene omfatter alle studentene som var registrert per 01.10. hvert år, til og med år 2020. Befolkningens igangværende utdanning per år er registrert hos SSB etter Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS), med en sekscifret kode som angir utdanningens nivå, fagfelt, varighet og studieprogram.

Utgangspunktet for analysene er NUS-kodene som utdanningsinstitusjonene selv benytter for sine studieprogrammer. I og med at det fireårige og femårige studieprogrammet er slått sammen i rapporten benyttes det to NUS-koder for hver av de to grunnskolelærerutdanningene. Det inkluderer NUS-koden for det fireårige bachelorprogrammet og NUS-koden for det femårige masterprogrammet. Det kan forekomme tilfeller der enkeltemnestudenter registreres i SSBs registerdata med en NUS-kode som indikerer at de er gradsstudenter på bachelornivå selv om det er feil. Studenter som av ulike grunner avbrøt utdanningen sin før 01.10. i oppstartsåret deres er heller ikke inkludert i analysene. Rapportens datagrunnlag består dermed av informasjon om utdanningsløpet til et stort antall heltidsstudenter ved norske universiteter og høyskoler, så vel som en rekke variabler som beskriver ulike kjennetegn ved dem og deres foreldre.

2 Fullføring

Tabell 2.1 og 2.2 viser fullføringsgraden etter fem år blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningene i 2015. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for 1-7 trinn fullførte 60,9% av studentene ved institusjonen de startet ved, mens 1,8% fullførte et annet sted. 37,4% av studentene holdt fortsatt på eller hadde avbrutt utdanningen i 2020. Blant studentene på grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn var fullføringsgraden ved institusjonen de startet utdanning ved 56,1%, mens 1,4% fullførte et annet sted enn de startet. 42,5% av studentene holdt på eller hadde avbrutt utdanningen etter fem år.

Tabell 2.1 Fullføring ved grunnskolelærerutdanningen, 1-7 trinn

	Andel	Antall
Fullført ved institusjon	60,9	904
Fullført et annet sted	1,8	26
Holder på/avbrutt	37,4	555
Total	100	1485

Tabell 2.2 Fullføring ved grunnskolelærerutdanningen, 5-10 trinn

	Andel	Antall
Fullført ved institusjon	56,1	841
Fullført et annet sted	1,4	21
Holder på/avbrutt	42,5	638
Total	100	1500

3 Fullføring etter kjønn

Tabell 3.1 og 3.2 viser hvordan fullføringsgraden etter fem år blant studentene som begynte på de to grunnskolelærerutdanningene i 2015 varierer med studentenes kjønn. Av studentene på grunnskolelærerutdanningen for 1-7 trinn fullførte 51,4% av mennene og 58,9% av kvinnene ved samme institusjon som de begynte på. Kun 0,9% av mennene og 1,7% av kvinnene fullførte ved en annen institusjon. Videre hadde 47,7% av mennene og 39,4% av kvinnene enten avbrutt utdanningen eller ikke gjort seg ferdig enda innen 2020. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn fullførte 51,4% av mennene og 58,9% av kvinnene ved institusjonen de startet på. Kun 0,9% av mennene og 1,7% av kvinnene fullførte et annet sted, mens 47,7% av mennene og 39,4% av kvinnene fortsatt holdt på eller hadde avbrutt utdanningen etter fem år.

Tabell 3.1 Fullføring etter kjønn ved grunnskolelærerutdanningen, 1-7 trinn

	Mann	Kvinne	Total
Fullført ved institusjon	51,4	58,9	841
Fullført et annet sted	0,9	1,7	21
Holder på/avbrutt	47,7	39,4	638
Total	570	930	1500

Tabell 3.2 Fullføring etter kjønn ved grunnskolelærerutdanningen, 5-10 trinn

	Mann	Kvinne	Total
Fullført ved institusjon	51,4	58,9	841
Fullført et annet sted	0,9	1,7	21
Holder på/avbrutt	47,7	39,4	638
Total	570	930	1500

4 Fullføring etter foreldres utdanningsnivå

Foreldres utdanningsnivå måles ved den av foreldrene med høyest formell utdanning det året studenten fylte 16 år. Nivået på foreldrenes utdanning er inndelt i fire kategorier etter hvorvidt de har fullført videregående opplæring (VGO) eller ei (<VGO), fullført utdanning på bachelornivå (BA), eller fullført utdanning på master- eller doktorgradsnivå (MA/Ph.d.). I registerdataene mangler det registrert utdanning for foreldre til et mindre antall studenter, og dette gjelder nesten utelukkende for innvandrere. Disse er merket som «Missing» i tabellene.

Tall 4.1 og 4.2 viser hvordan fullføringsgraden etter fem år blant studentene som begynte på de to grunnskolelærerutdanningene varierer med foreldrenes utdanningsnivå. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for 1-7 trinn er det gruppen med foreldre med VGS-utdanning som har høyest total fullføringsgrad på tvers av de ulike utdanningskategoriene. 62,8% av dem har fullført ved institusjonen de startet ved, mens 1,8% har fullført ved en annen institusjon. Studentene med foreldre med master- eller doktorgrad har den laveste fullføringsgraden på studiet. Nesten 40% av studentene i denne gruppen har enten droppet ut av studiet eller ikke gjort seg ferdig etter fem år. Også blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn har studentgruppen med foreldre med master- eller doktorgrad lavest fullføringsgrad. Hele 47% holdt enten fortsatt på eller hadde avbrutt utdanningen sin etter fem år. Her er det derimot gruppen med foreldre med bachelorgrad som har den høyeste totale fullføringsgraden. Blant dem har 57,6% fullført ved samme institusjon som de startet ved, mens 1,6% har fullført ved en annen institusjon. Andelen studenter som mangler karakteropplysninger fra VGO er merket med «Missing» i hver tabell.

Tabell 4.1 Fullføring etter foreldres utdanningsnivå ved grunnskolelærerutdanningen, 1-7 trinn

	<VGS	VGS	BA	MA/PhD	Missing	Total
Fullført ved institusjon	62,1	62,8	59,3	58,8	0,0	904
Fullført et annet sted	2,0	1,7	1,8	1,5	0,0	26
Holder på/avbrutt	36	35,5	38,9	39,7	0,2	554
Total	203	543	607	131	0,2	1484

Tabell 4.2 Fullføring etter foreldres utdanningsnivå ved grunnskolelærerutdanningen, 5-10 trinn

	<VGS	VGS	BA	MA/PhD	Missing	Total
Fullført ved institusjon	51,9	56,3	57,6	51,8	0,0	841
Fullført et annet sted	0,7	1,3	1,6	1,2	0,0	21
Holder på/avbrutt	47,4	42,4	40,8	47,0	0,0	638
Total	135	458	743	164	0,0	1500

5 Fullføring etter innvandrerbakgrunn

I analysene refererer studentandeler tilhørende den øvrige befolkning til de som har én eller to norskfødte foreldre, uavhengig av om de selv er født i Norge. Dette følger SSBs definisjon av øvrig befolkning versus innvandrerbefolkning. Studentene med innvandrerbakgrunn er definert som innvandrere dersom de er født i utlandet og har to foreldre som også er født i utlandet, eller som norskfødte med to innvandrerforeldre (forenkelthetsskyld kalt «etterkommere»). Tabellene skiller i tillegg mellom innvandrere og etterkommere med bakgrunn fra:

- EU/EØS, Storbritannia, USA, Canada, Australia og New Zealand (kategori 1)
- Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS/Storbritannia (kategori 2)

Tabell 5.1 og 5.2 viser andelene som har fullført de to grunnskolelærerutdanningene etter innvandrerbakgrunn. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for trinn 1-7 i 2015 har 61,6% av majoritetsbefolkningen fullført ved samme institusjon som de startet på, mens 1,8% har fullført ved en annen institusjon. Av innvandrerne og etterkommerne som begynte på studiet er det innvandrerne i kategori én som har den høyeste fullføringsgraden etter fem år. 52% av dem fullførte ved samme utdanningsinstitusjon som de startet på, mens 4% fullførte studiet ved en annen institusjon. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for trinn 5-10 har 56,4% av majoritetsbefolkningen fullført ved samme institusjon som de startet på, mens 1,4% har fullført et annet sted. Av innvandrere og etterkommere er det innvandrerne i kategori én som har den høyeste fullføringsgraden med 60% fullføring etter fem år.

Tabell 5.1 Fullføring etter innvandrerbakgrunn ved grunnskolelærerutdanningen, 1-7 trinn

	Øvrig befolk.	Innv. kat. 1	Innv. kat. 2	Etterk. kat. 1	Etterk. kat. 2	Total
Fullført ved institusjon	61,6	52,0	44,0	0,0	44,0	904
Fullført et annet sted	1,8	4,0	0,0	0,0	0,0	26
Holder på/avbrutt	36,6	44,0	56,00	0,0	56,0	555
Total	1410	25	25	0	25	1485

Tabell 5.2 Fullføring etter innvandrerbakgrunn ved grunnskolelærerutdanningen, 5-10 trinn

	Øvrig befolk.	Innv. kat. 1	Innv. kat. 2	Etterk. kat. 1	Etterk. kat. 2	Total
Fullført ved institusjon	56,4	60,0	50,0	35,0	51,9	841
Fullført et annet sted	1,4	0,0	0,0	0,0	3,7	21
Holder på/avbrutt	42,2	40,0	50,0	65,0	44,4	638
Total	1436	15	2	20	27	1500

6 Fullføring etter VGO-karaktersnitt

Gjennomsnittskarakteren fra VGO inkluderer verdiene fra alle registrerte standpunkt- og eksamenskarakterer. I tabellene er studentenes karaktersnitt fra videregående opplæring delt opp i tre kategorier. Kategori én inkluderer studentene med under 4,0 i snitt, mens kategori to inkluderer studentene med mellom 4,0 og 4,5 i snitt og kategori tre inkluderer studentene med over 4,5 i snitt. I SSBs registerdata er karakterer fra VGO registrert fra og med studentkullene som fullførte VGO i 2000. Det betyr at det mangler karakteropplysninger for de eldste studentene ved de to fakultetene. I tillegg mangler det karakterinformasjon for individer som ikke har videregående opplæring fra Norge. Andelen studenter som mangler karakteropplysninger fra VGO er merket med «Missing» i hver tabell. Der det mangler informasjon om VGO-karakterer for en stor andel av studentene bør det tas forbehold om mulige skjevheter og feil i prosentandelene som oppgis.

Tabell 6.1 og 6.2 viser hvordan fullføringsgraden etter fem år fordeler seg etter studentenes karaktersnitt fra videregående opplæring. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for trinn 1-7 i 2015 er det studentene med over 4,5 i karaktersnitt som har høyest fullføringsgrad etter fem år. 70,8% av dem fullført ved samme institusjon som de startet på, mens 3,1 fullførte ved en annen institusjon. Den laveste fullføringsgraden finner vi blant studentene med under 4,0 i snitt. Blant studentene som begynte på grunnskolelærerutdanningen for trinn 5-10 i 2015 er fullføringsgraden også størst blant studentene med over 4,5 i snitt. 62% av dem har fullført ved samme institusjon som de startet på, mens 3,1 har fullført et annet sted. Den laveste fullføringsgraden finner vi også blant de med under 4,0 i snitt.

Tabell 6.1 Fullføring etter VGO-karakterer ved grunnskolelærerutdanningen, 1-7 trinn

	<4,0	4,0-4,5	>4,5	Missing	Total
Fullført ved institusjon	55,3	60,2	70,8	13,5	782
Fullført et annet sted	1,2	1,7	3,1	7,7	24
Holder på/avbrutt	43,5	38,1	26,2	15,1	471
Total	432	520	325	14,01	1277

Tabell 6.2 Fullføring etter VGO-karakterer ved grunnskolelærerutdanningen, 5-10 trinn

	<4,0	4,0-4,5	>4,5	Missing	Total
Fullført ved institusjon	49,6	53,4	62,0	8,4	770
Fullført et annet sted	1,5	1,9	1,2	0,0	21
Holder på/avbrutt	49,0	44,7	36,9	7,2	592
Total	339	523	521	7,8	1383